

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělává
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Logika: systémový rámec rozvoje oboru v ČR a koncepce logických propedeutik pro mezioborová studia (reg. č. CZ.1.07/2.2.00/28.0216, OPVK)

JUDr. Tomáš Sobek, Ph.D.

Katedra právní teorie, Právnická fakulta MU v Brně

Seminář č. III – Neurčitost v právu a právní pojmy

- 1) **Vyberte z následujících právních pojmů ty, které považujete za tzv. neurčité, a svůj názor odůvodněte. Přiřad'te tyto pojmy k právnímu odvětví a příp. konkrétním právním institutům. Pokuste se dovodit definici tzv. „neurčitého pojmu“.**
 - provozovatel vozidla
 - škoda
 - obviněný
 - dobrá víra
 - množství větší než malé
 - veřejný zájem
 - dobré mravy
 - poctivý obchodní styk
- 2) **Přečtete si výňatek z rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 657/2008, ze dne 23.9.2009 a přemýšlejte o následujících problémech:**
 - a) Mají číslovky (resp. číselné pojmy) v právu vždy přesný význam?
 - b) Čím byla způsobena neurčitost smluvního ujednání co do kupní ceny?
 - c) Jakými metodami soudy v posuzované věci odstraňovaly tento výkladový problém?
 - d) Jaký je Váš názor na řešení věci NS ČR v dovolacím řízení?
- 3) **Interpretujte níže uvedená ustanovení zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního a vyložte, co znamená pojem „den, který určil počátek**

lhůty

Předpokládejme, že lhůta v délce trvání jednoho týdne stanovená výzvou soudu počala běžet ve čtvrtek. Kterého dne v týdnu skončí běh této lhůty? Odůvodněte a diskutujte o příp. výkladových alternativách.

§ 40

(1) Lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. To neplatí o lhůtách stanovených podle hodin.

(2) Lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce.

Teorie argumentace 3:

Argumentaci jako lidskou činnost můžeme chápat komunikativně, tedy jako proces, při kterém mluvčí něco sděluje jednomu nebo více adresátům, ať už ústní promluvou, nebo psaným textem. V tom případě argumentaci tvoří řečové akty (typicky tvrzení, ale třeba i příkazy, otázky, sliby) a přechody („kroky“) od jedné řečové aktů k dalším. Těmto přechodům budeme říkat „inference“. Tvrzení může být chápáno jako předložení věty jako pravdivé, a to v tom smyslu, že ji prezentujeme jako vhodnou premisu pro nějaké inference. Komunikačním významem tvrzení je právě to, že z něj můžeme něco dalšího smysluplně odvozovat. Pojmy tvrzení, inference a pravdivosti jsou intimním způsobem provázané. Věc ještě můžeme komplikovat tak, že budeme rozlišovat řečové akty jako nějaké události v čase a prostoru na jedné straně, a jejich abstraktní typy na straně druhé. Všechna taková upřesnění se pak promítají do toho, jak budeme chápat parametry $A_1 \dots A_n$.

Inference jako přechody od premis k závěru jsou druhem jednání. Můžeme je dělat správně nebo nesprávně, v souladu nebo v rozporu s uznávanými inferenčními pravidly. Tato pravidla mají normativní povahu. Jejich normativita spočívá v tom, že vymezují prostor korektního jednání. Určitým způsobem se podobají šachovým pravidlům. Šachová pravidla hráčům neříkají, jaké konkrétní tahy mají při hře udělat, nejsou to návody na vítězství, jako jsou například kuchařské recepty návody na uvaření jídla. Tato pravidla hráčům pouze říkají, jaké tahy jsou dovolené (korektní, platné) nebo zakázané (nekorektní, neplatné). Inferenční pravidla jsou návodná pouze v tom smyslu, že nás opravňují (a někdy i motivují) k nějakým inferencím, nicméně nejsou to příkazy k inferenci, nestanoví nám povinnost udělat nějakou konkrétní inferenci. Říct, že inference „ $A_1 \dots A_n$ tedy B “ je korektní, neznámá, že kdokoli tvrdí (resp. myslí si) $A_1 \dots A_n$, by měl také tvrdit (resp. myslet si) B , ale pouze to, že bychom neměli tvrdit $A_1 \dots A_n$ a přitom popírat B , resp. tvrdit $\text{non}B$. Inferenční pravidla bychom měli v principu odlišovat od inferenčních schémat, která je nějakým způsobem reprezentují. Stejně inferenční pravidlo (např. modus ponens) můžeme zapsat („ukázat“) různými schématy.

Zadání problému k diskusi

Prostudujte si argumentaci Ústavního soudu ČR k problému žaloby Senátu PČR na prezidenta ČR Václava Klause ze spáchání velezrady (usnesení ÚS ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 17/13 - uloženo v Učebních materiálech předmětu).

Přemýšlejte o následujících metodologických problémech, na něž si připravte konsistentní právní názor pro kolokviální diskusi:

- 1) Rekapitulujte argumentaci ústavního žalobce v meritu věci. O jaké právní ideje se opírá?
- 2) Rekapitulujte argumentaci ústavního žalobce k procesním aspektům problému. O jaké procesní zásady se opírá?
- 3) Rekapitulujte argumentaci žalovaného (prezidenta republiky) ve vztahu k meritu věci i k jejím procesním aspektům.
- 4) Posuďte logickou i rétorickou stránku těchto argumentací a zhodnoťte je z hlediska jejich konzistence a přesvědčivosti.
- 5) Analyzujte řešení, které zvolil Ústavní soud, z hlediska metod výkladu a použitých právních argumentů.
 - a) Analyzujte problém temporality práva, který je podstatou rozhodovacího důvodu předmětného usnesení.
 - b) Jakým způsobem užil Ústavní soud analogii při výkladu procesního práva? O jakou formu analogie se jednalo?
 - c) Testujte úsudek ÚS demonstrováný pod bodem 38 odůvodnění z hlediska jeho přesvědčivosti. Ke kterým směrům právního myšlení byste zařadili takový úsudek?
 - d) Obdobně testujte i úsudek obsažený v bodech 43 - 45 odůvodnění a pojmenujte právní argumenty, které zde ÚS užívá.
- 6) Formulujte svůj vlastní názor na tento problém a odůvodněte jej.

Jazykové vyjádření právního úkonu zachycené ve smlouvě musí být vykládáno nejprve prostředky gramatickými (z hlediska možného významu jednotlivých použitých pojmů), logickými (z hlediska vzájemné návaznosti použitých pojmů) či systematickými (z hlediska řazení pojmů ve struktuře celého právního úkonu). Kromě toho soud posoudí na základě provedeného dokazování, jaká byla skutečná vůle stran v okamžiku uzavírání smlouvy, přičemž podmínkou pro přihlídnutí k vůli účastníků je to, aby nebyla v rozporu s tím, co plyne z jazykového vyjádření úkonu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Cdo 657/2008, ze dne 23.9.2009)

Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 922/2007 se zabýval pojmovými rozdíly mezi

smlouvou o půjčce a smlouvou o úvěru. Krom toho, že zopakoval závěry stabilně činěné

právní teorií, např. že smlouva o půjčce má charakter smlouvy reálné, zatímco smlouva o úvěru je smlouvou konsensuální, vyslovil mimo jiné právní názor, že „Předmětem smlouvy o úvěru jsou peněžní prostředky, je možno je poskytnout i převodem z účtu na účet, avšak na základě smlouvy o půjčce, věřitel přenechává dlužníkovi peníze, jako věci určené podle druhu, a tudíž přenechává pouze bankovky a mince.“